

Langsiktig plan for Desentralisert kompetanseutvikling (DeKomp) 2022-2025¹

Revidert av samarbeidsforumet for Dekomp Troms og Finnmark 24. mai 2022

Bakgrunn

Langsiktig plan for DeKomp er utarbeidet for å legge rammer for arbeidet med desentralisert ordning for kompetanseutvikling i grunnskole og videregående skole (DeKomp). Langsiktig plan er vedlegg til overordnet plan for tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnopplæringen i Troms og Finnmark. Langsiktig plan er et verktøy for Samarbeidsforum for skole, og skal legges til grunn for en felles årlig innstilling til Statsforvalteren om tildeling av tilskuddsmidler etter prioritering av beslutningsgrunnlag/søknader.

Planen skal bidra til forutsigbarhet for både eiere og universiteter og høyskoler. Planen skal vise samarbeidsforumets overordnede rammer og prioriteringer i et langsiktig perspektiv. Der det er aktuelt, kan planen bygge på planer i underliggende nettverk.

I henhold til retningslinjene² kan DeKomp sees i sammenheng med og finansieres på tvers av regional- og desentralisert ordning og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering. Det vil blant annet si at midler fra regional- og desentralisert ordning kan benyttes til å styrke temaer knyttet til spesialpedagogikk og inkluderende praksis, men midler fra Kompetanseløftet kan *ikke* benyttes til annen tematikk enn det som ligger innenfor kompetanseløftet.

Samarbeidsforumets prioritering av tiltak skal være forankret i denne planen. Dersom man ikke klarer å oppnå enighet, kan medlemmene i samarbeidsforum vurdere en avstemming. I så tilfelle kan statsforvalteren ikke stemme.

Utfordringsbildet for Troms og Finnmark

Vedlegg 1 er en oversikt over noen hovedtrekk ved utfordringsbildet for Troms og Finnmark. Hensikten med dette er å bidra til at representanter i samarbeidsforum DeKomp kan navigere i beslutningsgrunnlag (søknader) som kommer inn og gjøre nødvendige prioriteringer.

Gjennomføring av det 13-årige utdanningsløpet synes å være en hovedutfordring. Regionen har høyt frafall, med forskjeller mellom tidligere Troms og Finnmark. Finnmark har lavest gjennomføringsgrad, men også størst oppgang i gjennomføringsgraden de siste årene. Det er også forskjeller mellom studieforberedende utdanningsprogram og yrkesfaglige utdanningsprogram.

For grunnskolesektoren utgjør privatskoler 10 % av antall skoler, med 4,3 % av elevmassen og 5,8 % av lærerårsverkene. 8 av kommunene hører til forvaltningsområdet for samisk språk i tillegg til at det gis undervisning på og i samisk i andre kommuner i Troms og Finnmark. Ca. 800 elever har samisk som opplæringsform og ytterligere ca. 2000 har undervisning i samisk. Det dreier seg primært om nordsamisk som opplæringspråk. Ca. 400 elever har opplæring i kvensk eller finsk som andrespråk. Ca. halvparten av skolene i regionen har et elevtall på under 10 per årstrinn. I disse skolene

¹ Den langsiktige planen evalueres og rulleres første gang i mai 2022, deretter hvert andre år.

Samarbeidsforumet vil etterstrebe en harmonisering med langsiktig plan for ReKomp og for Kompetanseløftet.

² <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2020-12-22-3201>

undervises i gjennomsnitt 13 % av lærerårsverkene av lærere uten godkjent utdanning. Til sammenligning gjelder det 3 % av lærerårsverkene i fulldelte skoler. For noen kommuner er det en utfordring at lærerstaben er aldrende. 10 % av lærerne i Troms og Finnmark er 60 + år, men med store variasjoner i fylket.

Elevenes opplevelse av læringsmiljøet er variert, uten noen klare tendenser i fylket. Noen kommuner har negativ utvikling på elevundersøkelsen, andre går signifikant fram i resultatene. Fylket har høyest antall 9A-saker meldt Statsforvalteren, landet sett under ett. Klagene dreier seg om manglende opplevelse av inkludering, hvor det i stor grad handler om at tilretteleggingen i skolen ikke samsvarer med elevens behov. I saker hvor den voksne opptrer krenkende, ser Statsforvalteren en sammenheng med skolens og lærerens kompetanse til å takle elever som utfordrer.

Kandidatundersøkelsen gjennomført av UiT viser at masterpedagoger (master i henholdsvis fagdidaktikk for lærere, utdanningsledelse, pedagogikk, spesialpedagogikk, logopedi) stort sett blir i fylket og de er i jobb 1-2,5 år etter avsluttet master. Kandidater utdannet i Tromsø og Alta bosetter seg hovedsaklig i nærheten av utdanningsby, henholdsvis Tromsøregionen og region Vest-Finnmark. Vi ser en større spredning utover i Finnmark blant kandidater utdannet i Alta, sammenlignet med kandidater utdannet i Tromsø. Kandidatundersøkelsen for lærerutdanningen i Finnmark viser at 63 % av studentene rekrutteres fra Finnmark og Nord-Troms. 1-2,5 år etter endt utdanning oppgir 67 % at de arbeider i Nord-Troms eller Finnmark. Tallene tilsier at kandidatene ikke har problemer med å få jobb etter endt utdanning. Utfordringen for fylket er å både beholde dem i fylket, men også stimulere til en større spredning utover i fylket.

Begrepsavklaringer

Lokale behov må begrunnes opp mot utfordringsbildet for skolesektoren i Troms og Finnmark fylke og sektormålene. Overordnet gjelder det for samarbeidsforum å gjøre kloke prioriteringer på bakgrunn av sentrale spørsmål som a) Hva ser vi i disse dataene? b) Hvorfor ser vi det vi gjør? og c) Hva skal vi gjøre med det?

Hovedmålsettingen for den statlige tilskuddsordningen er *styrket kollektiv kompetanse i barnehager og skoler ut fra lokale behov, gjennom partnerskap med universitet eller høyskole* (pkt.1.1 i retningslinjer³). Med bakgrunn i retningslinjene ser vi et behov for å avklare begrepene *kollektiv kompetanse og partnerskap*.

Kollektiv kompetanse

Etter- og videreutdanning for ansatte i skolesektoren gis både som individuelle og som kollektive tilbud. Regjeringens strategi *Kompetanse for kvalitet*⁴ gir skoleeiere økonomisk støtte til individuell videreutdanning frem mot 2025. Individuell videreutdanning er formalisert og studiepoenggivende. Parallelt med de formaliserte videreutdanningstilbudene gis det støtte til etterutdanning gjennom tilskuddsordningen. Etterutdanningens siktemål er å styrke den kollektive kompetansen i skolen og det skal skje i partnerskap med universitet og høyskole. Dette er vektlagt i overordnet plan⁵ som et sentralt tildelingskriterie, hvor behovene for kompetanseutvikling skal være basert på lokale vurderinger og faglig dialog med universitet eller høyskole.

³ <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2020-12-22-3201>

⁴ https://www.regjeringen.no/contentassets/731323c71aa34a51a6febdeb8d41f2e0/kd_kompetanse-for-kvalitet_web.pdf

⁵ Overordnet plan for tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnsopplæring i Troms og Finnmark.

Prosesskvalitet

Udir definerer arbeid med kvalitet i tre områder⁶; strukturkvalitet, prosesskvalitet og resultatkvalitet. De kollektive prosessene berører særlig området *prosesskvalitet* som omhandler virksomhetens indre aktiviteter, selve arbeidet med opplæringen. Det vil si

- Lærerens evne til å lede klasser og undervisningsforløp.
- Positive relasjoner mellom elev og lærer.
- Godt samarbeid mellom skole og hjem.
- God ledelse, organisasjon og kultur for læring på skole

I læreplanforskriftens overordnede del er dette særlig ivaretatt i kapittel 3.5 *Profesjonsfelleskap og skoleutvikling* som blant annet framhever at

[a]lle ansatte i skolen må ta aktivt del i det profesjonelle læringsfellesskapet for å videreutvikle skolen. Det innebærer at fellesskapet reflekterer over verdivalg og utviklingsbehov, og bruker forskning, erfaringsbasert kunnskap og etiske vurderinger som grunnlag for målrettede tiltak.⁷

I tillegg framhever stortingsmeldingen *Tett på*⁸ at hele laget rundt barnet og eleven bør delta i kompetanseutvikling, til beste for barnets og elevens læring og utvikling.

Det er en forutsetning for arbeidet med kollektiv kompetanseutvikling at skoleeier **har** og **tar** det overordnede ansvaret for å sikre nødvendig og tilstrekkelig kompetanse i skolene, og etablere et forsvarlig system for kvalitetsutvikling i opplæringa, der elevene er involvert i vurderingen (jmf. §13-3e). Dette innebærer at det settes av tid til kollektive prosesser.

Kollektive prosesser krever tid og forankring i skolene, og nettopp *tidsvariabelen* utfordrer. Det er derfor av stor betydning at skoleeiere, skoleledere, lærere og tillitsvalgte er omforent om de tiltakene som det skal brukes tid på kollektivt. Ser vi til lærerplanforskriftens overordnede del, kapittel 3.5 *Profesjonsfelleskap og skoleutvikling*, finner vi en tydelig ramme for det kollektive arbeidet i skolen. Vi kan definere at planlagte prosesser for etterutdanning skal foregå innenfor rammene av skolens etablerte profesjonsfelleskap, med rektor som øverste ansvarlige leder.

Kunnskap om voksnes læring og modell for kollektive prosesser

Fra forskning på voksnes læring vet vi at begrepet *voksen* rommer en forståelse av at man er i stand til å ta ansvar for seg selv og sine handlinger (Illeris, 2003). Kognitivt er læring hos voksne betinget av hvorvidt ønsket om læring er selvvalgt eller ikke. Det er motivasjonen som avgjør og ikke kapasiteten (Illeris, 2003). Sorteringsmekanismer kan føre til at voksne lærer det de vil lære ut fra hva som oppleves meningsfullt for dem og hvilke ressurser de har. *Feillæring* karakteriseres som læring som innholdsmessig ikke svarer til det som er tilsiktet (Illeris, 2003, 2012). Det kan være misforståelser eller konsentrasjonssvikt som gjør at individet ikke oppfatter hva som skal læres. *Forsvar mot læring* skjer ved at ubevisste psykiske mekanismer beskytter individet mot læring som i en eller annen form kan være truende, begrensende eller belastende for den mentale balansen. *Motstand mot læring* kan forekomme i læringssituasjoner hvor man kommer ut for påvirkninger som virker støtende, truende eller uakseptable. Det er en bevisst handling som utøves aktivt eller passivt i situasjonen. I et læringsperspektiv ligger det stort potensiale i motstand og spenninger, men i praksis kan være

⁶ <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/kvalitetsarbeid-i-opplaringen/bruk-av-tall-og-data/#a160788>

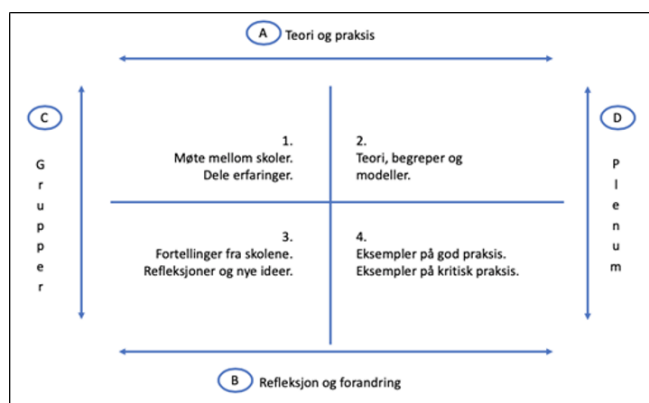
⁷ <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/3.-prinsipper-for-skolens-praksis/3.5-profesjonsfelleskap-og-skoleutvikling/?lang=nob>

⁸ Meld. St. 6 (2019–2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/>

vanskelig å håndtere (Aas, 2013). Mekanismene kan virke begrensende for personlige og kollektive utviklingsprosesser i skolen.

Undervisning i etter- og videreutdanningsfeltet (EVU) er et møte med kunnskapsarbeidere, ofte høyt utdannede lærere og skoleledere. Et kjennetegn ved arbeidet som utføres av kunnskapsarbeidere er at det baseres på spesifikke kunnskaper som er del av en kunnskapsbase (Irgens, 2007; Mausethagen, 2015). Dette står i kontrast til personer som utfører arbeid basert på instruksjon eller prosedyre. Motsetningen består i at kunnskapen ligger i personen og ikke i prosedyren eller instruksjonen, og menneskene utgjør i et slikt perspektiv den viktigste ressursen. Utdanningssektoren er en virksomhet som er svært avhengig av kunnskapsarbeidere, og omtales som en kunnskapsintensiv virksomhet (Irgens, 2007). Evnen til å forstå sammenhengen mellom *kunnskapsarbeid* og *prosessledelse* bidrar til å legitimere rollen som UH har i partnerskapene. Innholdskomponenten vil alltid være dynamisk og kunne tilpasses ut fra det som fremkommer gjennom kvalitative og kvantitative analyser, og tilhørende kunnskapsgrunnlag i den enkelte kommune.

Utviklingsprosessene i partnerskap og i skolebaserte prosesser bygger på prinsipper for samskapt læring (Klev & Levin, 2002) og aksjonslæring (Tiller, 2006). En organiseringsform som tillater å arbeide med kollektive prosesser er *dialogkonferansesmodellen* (Lund, Rotvold, Skrøvset, Stjernstrøm, & Tiller, 2010⁹).

Figur 1 Dialogkonferanse - bearbeidet fra Lund, Rotvold, Skrøvset, Stjernstrøm & Tiller, 2010)

Modellen inviterer til en dialog om teoribaserte og praksisbaserte begrunnelser, og har som utgangspunkt at teori og praksis er komplementære størrelser og likeverdige komponenter for utvikling.

Samiske perspektiver

Sentralt i tilskuddsordningen ligger at partnerskapet skal ivareta samiske perspektiver. Dette gjelder tilskuddsordningene nasjonalt. Samisk perspektiv skal forstås som en overordnet føring for de tiltak partnerskapene arbeider med. Et samisk perspektiv aktualiseres uavhengig av om skolen har elever som snakker samisk eller får undervisning i samisk språk. Dette på bakgrunn av samenes status som urfolk i Norge, og at samiske språk er offisielle språk i offentlig forvaltning.

Partnerskap

Tilskuddsordningen baserer seg på at det er etablert et partnerskap mellom skoleeier/skoleeierklynger og UH-sektoren. Dette er en likeverdig deltakelse, hvor prosessen det

⁹ Lund, T; Rotvold, L Aa; Skrøvset, S; Stjernstrøm, E; Tiller, T. Dialogkonferansen som læringsarena og pedagogisk utviklingsverktøy. FoU i praksis 2010; Volum 4 (1). ISSN 1504-6893.s 47 - 64. <https://docplayer.me/1620948-Dialogkonferansen-som-laeringsarena-og-pedagogisk-utviklingsverktoy.html>

samarbeides om både skal utvikle kunnskap i kommune/fylkeskommune/private skole evt. hos de enkelte skoleeiere og i lærerutdanningene. Med lærerutdanningene forstås både grunnskolelærerutdanning, lektorutdanning og de spesialpedagogiske utdanningene.

Partnerskapet skal levere et beslutningsgrunnlag som viser¹⁰

- hvilke tiltak det søkes om, hvem som skal delta og tiltakenes varighet.
- hvordan tiltaket oppfyller kriteriene for tildeling av tilskuddsmidler (se overordnet plan¹¹).
- hvilke eiere og UH som samarbeider om tiltakene.
- hvordan midlene ønskes fordelt mellom de aktuelle tilskuddsmottakerne.
- bruk av midler til en eventuell koordinatorfunksjon.
- bruken av skoleeieres egenandel på 30 prosent.

Mål for kompetanseutvikling og rapportering

Retningslinjer for tilskuddsordningen¹² sier noe om både ordningens mål, målgruppe og kjennetegn på måloppnåelse.

Overordnet mål

Retningslinjene punkt 1.1 oppgir følgende hovedmål for satsningen: «styrket kollektiv kompetanse i barnehager og skoler ut fra lokale behov, gjennom partnerskap med universitet eller høyskole». Et overordnet mål for ordningen er å styrke kunnskap og kompetanse for å bidra til et likeverdig tilbud og fremme utvikling, læring og trivsel hos alle barn og unge. Ordningen skal sikre at samiske perspektiver blir ivaretatt i skolen. Dette er et ansvar utover samiskspråklige barn og unge. Det dreier seg om kultursensitivitet og å arbeide med holdninger knyttet til barn og unge med ulike etnisiteter.

Det er også et mål at ordningen skal bidra til å videreutvikle lærerutdanningene. Gjennom et partnerskap mellom skoleeiere og UH kommer forskere og undervisere nærmere praksisfeltet og kan i større grad bringe praksiserfaringer inn i undervisning og forskning. Studenter kan bidra inn i utviklingsarbeidet og partnerskapet kan etablere forsknings- og utviklingsprosjekter de kan samarbeide om. Dette vil gi en forskningsbasert og praksisnær undervisning i lærerutdanningene.

Sektormål

Sektormål for barnehage og skole, vedtatt av Stortinget i statsbudsjettet, utgjør rammen for bruken av midlene. Følgende sektormål er utviklet for grunnopplæringen, pr oktober 2021:

- Alle har et godt og inkluderende læringsmiljø
- Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse
- Alle lykkes i opplæringen og utdanningen

Inkluderende læringsmiljø kan forstås på ulike måter. Det er blant annet tre ulike forskningsparadigmer (Kiuppis og Hausstätter, 2014): 1) integrere mennesker med funksjonshemming i ordinær utdanning, 2) inkludering av marginaliserte grupper eller 3) forstå den heterogene elevgruppen som mangfoldig og at utdanningen må møte dette mangfoldet. Samarbeidsforum velger å forstå inkluderende læringsmiljø basert på det tredje perspektivet hvor

¹⁰ <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/lokal-kompetanseutvikling/mandat-for-samarbeidsforum/>

¹¹ Overordnet plan for tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnopplæring i Troms og Finnmark.

¹² <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2020-12-22-3201>

inkludering dreier seg om å tilrettelegge et læringsmiljø hvor alle elever opplever seg inkludert faglig, sosialt og kulturelt.

Sektormålene skal ligge som en ramme for bruk av midlene. Det er viktig å legge til rette for likeverdige tilbud for barn og unge, hvor oppnåelse av likeverd i de fleste tilfeller innebærer ulik behandling av de ulike elevene. Videre framhever lovverket at tilbudet skal fremme helse, læring og trivsel (opplæringsloven, 1998).

Måloppnåelse

Kjennetegn på måloppnåelse er ifølge retningslinjene¹³:

- Skoler har gjennomført skolebaserte kompetanseutviklingstiltak som fremmer kollektiv utvikling.
- Tiltakene er forankret i skolens behov, identifisert gjennom lokale prosesser som involverer ansatte i virksomhetene.
- Samiske perspektiver er ivaretatt i de lokale prioriteringene av kompetansebehov. I regionen er det store forskjeller knyttet til hvor sterkt det samiske perspektivet gjenspeiler seg i lokalsamfunnet. Dette må det tas hensyn til i prioriteringen av kompetansebehov.
- Tiltakene er planlagt og gjennomført i partnerskap mellom skoleeiere og universitet eller høyskole.
- Samarbeidende universitet eller høyskole har brukt erfaringene gjennom partnerskapet som bidrag til å videreutvikle lærerutdanningene.

Disse områdene skal det rapporteres på. Det skal leveres en elektronisk rapport fra partnerskapene i Dekomp for hvert tiltak. Frist for rapportering er 15. januar.

Målgrupper for kompetanseutviklingen

Desentralisert kompetanseutvikling retter seg mot private, kommunale og fylkeskommunale skoler i regionen Troms og Finnmark. Retningslinjene¹⁴ oppgir lærere, ledere og andre ansatte i skoler som målgruppe for ordningen. Ordningen omfatter private skoler godkjent etter friskoleloven § 2-1 på lik linje med offentlige skoler.

Organisering

Skolene i Troms og Finnmark er inndelt på ulike måter. Dette er illustrert i figuren nedenfor:

Finnmarksregioner	Tromsregioner	Fylkes-kommunen	Friskoler	Statlige skoler
Øst-Finnmark Vardø, Vadsø, Nesseby, Sør-Varanger, Tana, Berlevåg og Båtsfjord Vest-Finnmark Hasvik, Loppa, Alta, Hammerfest, Måsøy og Nordkapp. Midt-Finnmark	Tromsøregionen Tromsø, Karlsøy og Balsfjord Indre Midt-Troms Bardu, Målselv, Salangen, Lavangen, Dyrøy Ytre Midt-Troms Senja, Sørreisa Nord-Troms Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Kvænangen, Nordreisa, Skjervøy	Region øst Region vest	Montessoriskoler Steinerskoler Internasjonale skoler Kristne friskoler Profilskoler Andre	Samisk videregående skole Karasjok Samisk videregående skole og reindriftsskole (Kautokeino)

¹³ <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2020-12-22-3201>

¹⁴ <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2020-12-22-3201>

Gamvik, Lebesby, Porsanger, Karasjok og Kautokeino	Sør-Troms Gratangen, Ibestad, Tjeldsund, Kvæfjord, Harstad Longyearbyen			
--	---	--	--	--

Samarbeidsforum oppfordrer til at kommuner går sammen om et felles beslutningsgrunnlag i samarbeid med UH-sektoren, gjerne via etablerte nettverk. Det henstilles også til at partnerskapene ser beslutningsgrunnlaget i sammenheng med tilskuddsordningen for Kompetanseløft for spesialundervisning og inkluderende praksis. Dette for å oppnå synergieffekt mellom ordningene, større fleksibilitet og en helhetlig satsning i kommuner og fylkeskommuners kompetanseutvikling. Å se tiltak i sammenheng og å organisere seg i allerede etablerte nettverk bidrar også til å skape smidighet for kontaktpersoner og koordinatorene, både hos skoleeiere og i UH.

Kompetansebehov

De enkelte partnerskapenes satsningsområde skal være forankret i lokale behov. Lokalt kan i denne sammenheng forstås som et overordnet behov forankret i et nettverk, en kommune eller en kommunegruppe. Slike overordnede behov vil måtte brytes ned til mer spesifikke lokale behov knyttet til den enkelte skole.

Dette forutsetter at kompetanse og kompetansebehov blir kartlagt. Dette kan være en av aktivitetene partnerskapet søker støtte til. For noen kommuner i regionen er dette langt på vei ivaretatt høsten 2021 gjennom bruk av KOSIP¹⁵ i forbindelse med Kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

Ifølge retningslinjene for tilskuddsordningen¹⁶ skal partnerskapet samarbeide om å vurdere kompetansebehovene og også planlegge og gjennomføre tiltak i skolene (kap. 3.3). Midler tildelt kan benyttes til dette (kap. 7.2, noe som skal gjenspeiles i samarbeidsforumets innstilling.

Tabellen nedenfor gjengir noen sentrale kompetanseområder, som *kan* være aktuelle for partnerskapene å satse på. Disse må avstemmes med de behovene som framkommer i kartleggingen og med sektormålene.

Med utgangspunkt i sektormålene for grunnopplæringen har Samarbeidsforum utviklet følgende prioriterte satsningsområder:

Tabell 1 Aktuelle tematikker

Sektormål	Prioriterte områder
Alle har et godt og inkluderende læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> - Inkluderende læringsmiljø (sosialt, faglig og kulturelt) <ul style="list-style-type: none"> • Psykososialt læringsmiljø • Tidlig innsats (se neste sektormål) • Tilpasset opplæring <ul style="list-style-type: none"> ○ Undervise for mangfold ○ Kultursensitivitet ○ Læringspotensial

¹⁵ KOSIP: Kartleggingsundersøkelse knyttet til Kompetanseløftet for Spesialpedagogikk og Inkluderende praksis

¹⁶ <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2020-12-22-3201>

	<ul style="list-style-type: none"> • Handlingsrommet – organisatorisk og pedagogisk • Prinsippet om barnets beste
Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial	<ul style="list-style-type: none"> - Tidlig innsats (forebygge, tidlig identifisere, tiltaksutforming) <ul style="list-style-type: none"> • Elevens status (grunnleggende faglig og sosial kartlegging) • Elevens potensial for læring • Kartlegging av læringsutfordringer • Tilpasset opplæring (se forrige sektormål)
De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse	<ul style="list-style-type: none"> - Prosessarbeid i kunnskapsutvikling - Klasseledelse <ul style="list-style-type: none"> • Læringsledelse • Relasjonsledelse
Alle lykkes i opplæringen og utdanningen	<ul style="list-style-type: none"> - Samarbeid (foresatte, kommunalt og statlig hjelpeapparat) - Elevsamtaler - Elevmedvirkning

Det er nødvendig med en økonomisk forutsigbarhet både for skoleeiere og for UH. Partnerskapene må avklare økonomisk fordeling, og denne må fremgå av beslutningsgrunnlaget. I tilfeller hvor partnerskapene planlegger tiltak som strekker seg over mer enn et år, bør dette redegjøres for i beslutningsgrunnlaget. Samarbeidsforumet kan i sin innstilling, prioritere tildeling av midler for flere enn ett år. Samarbeidsforumet gir sin innstilling ut fra årlig tildeling over statsbudsjettet.

Samarbeidsforumet skal gi en innstilling som gir en "oversikt over hvordan aktørene i samarbeidsforum ønsker at midlene skal fordeles mellom de aktuelle tilskuddsmottakerne, hvilke tiltak som skal prioriteres, hvem som skal delta og tiltakenes varighet"¹⁷. I henhold til retningslinjene¹⁸ kan samarbeidsforum prioritere noen tiltak foran andre. Dette skal synliggjøres i tildelingen og være forankret i den langsiktige planen. Se tabellen over for samarbeidsforumets prioritering.

Årshjul og oppfølging

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Rapport	15.											
Behovsmelding												1.
Innstilling			15.									
Tildeling				15.								
Evaluering langsiktig plan					15.							

Fristen for å melde behov er per 01.08.2023 endret til 1. desember året før.

Den langsiktige planen evalueres første gang etter ett år, og deretter hvert andre år. Statsforvalter har ansvaret for å gjennomføre denne ved å innhente innspill fra deltakende skoleeiere og fra medlemmene i samarbeidsforum.

¹⁷ <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2020-12-22-3201>

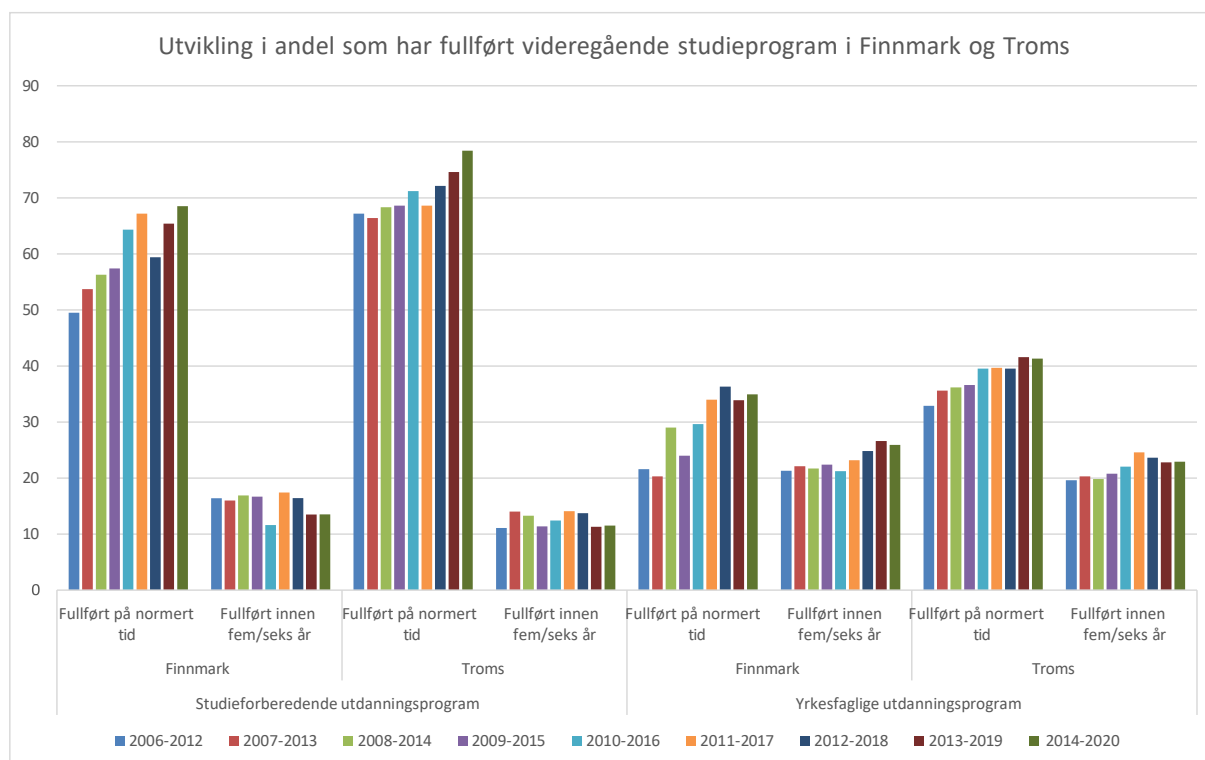
¹⁸ <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2020-12-22-3201>

Vedlegg 1

Utfordringsbildet for Troms og Finnmark

Lovforskriften for tilskuddsordningen regulerer ressursene i DeKomp sammen med Overordnet plan for fylket og Langsiktig plan for DeKomp. Ressursene skal ta utgangspunkt i lokale behov. For å finne fram til disse behovene, er sammenlignende statistikk¹⁹ et verktøy for å illustrere et samlet utfordringsbilde for Troms og Finnmark fylke. Utfordringsbildet er basert på kunnskap som omfatter skolesektoren i Troms og Finnmark, herunder kommunale grunnskoler, fylkeskommunale videregående skoler, statlige videregående skoler og friskoler med unntak av IB-skoler. Hensikten med å illustrere et samlet utfordringsbilde for fylket er å bidra til at representanter i samarbeidsforum DeKomp skal kunne navigere i beslutningsgrunnlag (søknader) som kommer inn hvert år, og gjøre de nødvendige prioriteringer.

En hovedutfordring i Troms og Finnmark synes å være gjennomføringen av det 13-årige utdanningsløpet. Se diagrammet nedenfor.

Figur 2 Andel fullført videregående opplæring

Viktige utviklingstrekk er forskjellene mellom studieforberedende utdanningsprogram og yrkesfaglig utdanningsprogram, og forskjellene mellom tidligere Troms og Finnmark. Det er verdt å merke seg at yrkesfaglige utdanningsprogram er avhengig av lærlingeløp i bedrift. DeKomp yrkesfag faller imidlertid inn under en annen ordning enn DeKomp skole. Finnmark har lavest gjennomføringsgrad, men også størst oppgang i gjennomføringsgraden de siste åtte årene. Andelen som har fullført på studieforberedende har økt fra 66% til 82%, herav andelen på normalt tid fra 50% til 69%. Tallene for

¹⁹ Kilder GSI, SSB

Troms er mer lik landsgjennomsnittet og har hatt en mer gjennomsnittlig utvikling. Klar vekst på studieforberedende fra 78% til 90%, herav vekst på normert tid fra 66% til 78%.

Nedenfor trekker vi frem mulige variabler som kan være med på å forklare hovedutfordringen: *skolestrukturen med antallet fulldelte og fådelte skoler, antallet lærere uten godkjent utdanning, en aldrende lærerstab, undervisning på og i samisk og elevenes læringsmiljø.*

Grunnskole

Grunnskolesektoren i Troms og Finnmark består av nesten 200 skoler med totalt ca. 27.000 elever fordelt på 10 klassetrinn, altså ca. 2700 elever på hvert skoletrinn (GSI). Det utføres årlig vel 2900 årsverk i grunnskolene i Troms og Finnmark, hvorav vel 170 lærerårsverk (5,9 %) av lærere som ikke oppfyller kompetansekravene for tilsetning etter opplæringslovens § 10-1.²⁰ Dette er noe over landsgjennomsnittet på 3,6 %. 10 % av lærerne som er ansatt i kommunale skoler er 60 år eller eldre og vil gå av i løpet av de neste årene (SSB).

De 39 kommunene, Svalbard lokalstyre og 20 private organisasjoner eller foreldregrupper er skoleeiere (GSI). Knapt 1200 elever går på de 20 private skolene og 170 lærerårsverk utføres der. Privatskolene utgjør 10 % av antallet skoler i Troms og Finnmark, men har bare 4,3 % av elevmassen og 5,8 % av lærerårsverkene.

Samisk og kvensk

Åtte av kommunene i Troms og Finnmark tilhører Forvaltningsområdet for samisk språk, og det gis også undervisning på og i samisk i andre kommuner i Troms og Finnmark. Omkring 800 elever har samisk som opplæringsmålform (GSI), mens ytterligere ca. 2000 har undervisning i samisk (GSI, SSB). I Troms og Finnmark er det i all hovedsak nordsamisk som er det samiske språket det gis opplæring på og i. Cirka 400 elever har opplæring i kvensk eller finsk som andrespråk (GSI).

Elever fra andre land, eller med foreldre fra andre land, har i noen utstrekning opplæring på og i sitt morsmål. Omfanget av dette på fylkes- og kommunenivå er imidlertid ikke registrert i GSI-statistikken. Det er også en internasjonal skole i Tromsø med vel 150 elever som har engelsk som opplæringsmålform.

Regionsforskjeller

Situasjonen i grunnskolen i Troms og Finnmark varierer betydelig fra region til region og også mellom kommuner (tabell 1).

Tabell 2 Oversikt grunnskole

	Antall skoler	Herav fådelte skoler	Elevtall totalt	Elevtall fådelte skoler	Elever med undervisning på samisk	Lærere	Andel lærere 60+ år komm.	Lærer-årsverk	Andel uten godkjent utdanning	Lærer-årsverk fådelte skoler	Andel uten godkjent utdanning
RSK Øst-Finnmark	22	13	2410	580	120	452	11 %	349	9 %	99	10 %
RSK Midt-Finnmark	13	8	1190	260	570	222	15 %	169	12 %	50	22 %
RSK Vest-Finnmark	35	17	4470	560	40	610	10 %	500	4 %	94	11 %
Oppvekstnettverket i Nord-Troms	18	12	1660	650	Få	302	13 %	217	6 %	100	8 %
Kompetanseregion Tromsø-området	48	14	9470	560	50	1034	9 %	823	3 %	87	7 %
Kompetanseregion Midt-Troms	20	13	2190	690	0	313	12 %	237	10 %	92	14 %
Kompetansesamarbeidet Indre Midt-Troms	15	7	1650	280	30	270	8 %	206	7 %	45	17 %
Kompetanseregion Sør-Troms	24	12	3810	580	0	479	10 %	389	8 %	87	20 %
Svalbard lokalstyre	1	0	230	0	0	31	3 %	21	1 %	0	0 %
SUM Troms og Finnmark	196	96	27080	4160	810	3713	10 %	2911	6 %	654	13 %

²⁰²⁰ Opplæringslovens §10-1, med tilhørende forskrift til Opplæringsloven §§14-1 -14-3, unntatt siste avsnitt i 14-2 og unntatt de 2 siste avsnittene i 14-3. I tillegg §4-2 Lov om frittstående skoler.

Om lag halvparten av skolene i Troms og Finnmark har et elevtall på under 10 pr. årstrinn og er her regnet som fådelte skoler. Dette er både 1.-7.-skoler og 1.-10.-skoler, og de har et gjennomsnittlig elevtall på 43, og i gjennomsnitt ca. 7 lærerårsverk. Flertallet av privatskolene i Troms og Finnmark er slike fådelte skoler i bygder hvor kommunene har lagt ned den kommunale skolen, så privatskoler har bidratt til å opprettholde en mer desentralisert skolestruktur enn kommunene. Det store flertallet av de fådelte skolene er likevel kommunale.

Det er i hovedsak i de fådelte skolene vi finner utfordringen med lærerkompetanse, i disse skolene undervises i gjennomsnitt 13 % av lærerårsverkene av lærere uten godkjent utdanning, mens det bare gjelder 3 % av lærerårsverkene i de fulldelte skolene i gjennomsnitt. I de fulldelte skolene i Troms og Finnmark er altså lærerdekningen vel så god som landsgjennomsnittet (4 %). Det er de fådelte skolene som gjør at Troms og Finnmark har høyere andel lærerårsverk uten godkjent utdanning.

Åtte kommuner tilhører Forvaltningsområdet for samisk språk, og i elleve kommuner er det registrert elever med samisk som opplæringsmålform. Flertallet av elevene med samisk som opplæringsmålform i Troms og Finnmark går på skole i de to kommunene i Ávjuvvarri urfolksregion, Guovdageaidnu-Kautokeino og Kárásjohka-Karasjok, hvor nordsamisk er majoritetsspråket. I RSK-Midt-Finnmark utgjør disse nærmere halvparten av elevene, og de fleste går på fulldelte skoler. I de øvrige kommunene er det et mindretall av elevene som har samisk som opplæringsmålform, men i disse kommunene er det gjerne flere som har undervisning i samisk.

En utfordring i noen regioner og kommuner er ellers at lærerstaben er aldrende, og vi har her sett på andelen lærere i de kommunale skolene (KOSTRA-data i SSB omfatter ikke private skoler) som er 60+ år og ikke har så mange år igjen i arbeidslivet. Denne andelen er 10 % for hele Troms og Finnmark, men er klart høyere i regionene Midt-Finnmark og Nord-Troms. Dette varierer også noe mer fra kommune til kommune, og kommunene Vadsø og Vardø i Øst-Finnmark, Porsanger-Porsángu-Porsanki, Guovdageaidnu-Kautokeino og Kárásjohka-Karasjok i Midt-Finnmark, Loppa i Vest-Finnmark, Kvænangen, Nordreisa og Skjervøy i Nord-Troms, Karlsøy nær Tromsø, og Ibestad, Gratangen og Tjeldsund i Sør-Troms har en høy andel lærere 60+ år. Flertallet av skolene i disse kommunene med høy andel eldre lærere er fådelte.

Videregående skole

Det er til sammen 26 videregående skoler i Troms og Finnmark, hvorav 20 skoler er fylkeskommunale. I tillegg kommer de to samiske videregående skolene i Guovdageaidnu-Kautokeino og Kárásjohka-Karasjok som er statlige, og har et eget felles styre. På Svalbard drives den videregående skolen som en del av Longyearbyen skole av lokalstyret på Svalbard. Det er også tre private skoler: den tidligere kommunale Båtsfjord videregående skole, Norges toppidrettsgymnas (NTG) i Tromsø og den kristelige Nordborg videregående skole på Finnsnes i Senja kommune.

De 26 videregående skolene har til sammen 8300 elever fordelt på tre klassetrinn, og 2800 lærlinger (Udir). 25 av de 26 skolene har studieforbereende utdanningstilbud, og til sammen 4900 elever går på disse tilbudene (flest på vg3, inkl. påbygg). 21 av de 26 skolene har yrkesfaglige utdanningsprogram, og har ca. 3300 elever (primært vg1 og vg2) og 2800 lærlinger tilknyttet. På videregående nivå 1 (vg1) velger flertallet yrkesfaglige utdanningsprogram (56 %) i Troms og Finnmark, mens 44 % velger studieforbereende utdanningsprogram. Andelen som velger yrkesfag er høyere i Troms og Finnmark enn på landsbasis der 49 % velger yrkesfag og 51 % studieforbereende utdanningsprogram på første nivå (vg1).

To av de videregående skolene er de samiske og statlig eide videregående skolene i Guovdageaidnu-Kautokeino og Kárásjohka-Karasjok. Ved disse to skolene foregår mye av undervisningen på samisk, og til sammen 170 elever har samisk som førstespråk. I tillegg er det elever som har undervisning i samisk ved andre videregående skoler, men det er i all hovedsak samisk som andrespråk, som totalt 260 videregående elever i Troms og Finnmark har.

I sum er det 1470 lærere i videregående skole som utfører 1320 årsverk (SSB) i Troms og Finnmark. I tillegg kommer annet personale som i sum gir ca. 2000 årsverk i de videregående skolene i Troms og Finnmark. Lærerne er i statistikken fordelt på kompetanse, men da kvalifikasjonskravene varierer mellom studieforbereidende og yrkesfaglige studieprogram kan vi ikke som i grunnskolen skille mellom lærere som oppfyller og ikke oppfyller kompetansekravene. Av de 1470 har 480 (32 %) høyere grads utdanning og lærer- eller pedagogisk utdanning, mens 760 (52 %) har lavere grads utdanning og lærer- eller pedagogisk utdanning. Antallet som har en annen høyere utdanning, men mangler pedagogikk, er på 140 (9 %), mens de resterende 100 (7 %) ikke har høyere utdanning, og heller ikke pedagogikk. Tallene er ikke så ulike landsgjennomsnittet, men nasjonalt har en høyere andel høyere grad og pedagogikk (36 %), lavere andel lavere grad og pedagogikk (49 %), mens 10 % har annen høyere utdanning uten pedagogikk, og 5 % ikke har høyere utdanning.

Regionsforskjeller

Situasjonen i de videregående skolene varierer mye i utdanningstilbud og størrelse, og det er betydelige variasjoner i omfang og bredde. Tabell 2 viser tilbudet i de samme regionene som grunnskole, men de to regionene i Midt-Troms sees under ett på videregående nivå.

Tabell 3 Oversikt videregående skole

	Elever				Andel yrkesfag av vg1 elever	Tilbudsbredde vg 1		
	Antall skoler	Studieforbereidende	Yrkesfaglig	Sum		Ulike studieforbereidende tilbud	Ulike yrkesfaglige	Sum tilbud
Øst-Finnmark	5	393	382	775	62 %	4	10	14
Midt-Finnmark	3	179	172	351	56 %	4	7	11
Vest-Finnmark	3	774	651	1425	64 %	5	9	14
Nord-Troms	1	172	136	308	66 %	2	5	7
Tromsøområdet	7	2010	939	2949	43 %	6	8	14
Midt-Troms	4	643	715	1358	69 %	5	9	14
Sør-Troms	2	679	409	1088	52 %	4	8	12
Svalbard	1	35	10	45	43 %	2	1	3
SUM Troms og Finnmark	26	4885	3414	8299	56 %	7	13	20

De store skolene med elevtall over 500 finner vi i Alta, Tromsø, Senja og Harstad, mens skolene i Kirkenes, Hammerfest, Nord-Troms og Bardufoss har over 300 elever. I Tromsø er de tre største skolene enten studieforbereidende eller yrkesfaglige og i Harstad er det også grovt sett en slik todeling mellom de to store skolene. Skolene i Kirkenes, Hammerfest, Alta, Nord-Troms, Senja og Bardufoss er derimot skoler med bredt tilbud både studieforbereidende og yrkesfaglig.

Flertallet av skolene er små. Fem av skolene i Finnmark og skolen på Svalbard har mellom 30 og 100 elever, og tilbudet er begrenset på disse stedene. I tillegg har Nordkapp videregående skole elever i mindre kommuner i den såkalte LOSA-ordningen, og disse elevene holder fysisk til på grunnskolene i sine kommuner. I Troms er de minste skolene noe større med mellom 100 og 200 elever, og blant disse er både privatskoler og skoler på mindre steder.

Det er flest elever i videregående skole i Tromsøområdet, flere enn i øvrige Troms og flere enn i Finnmark. Tromsøområdet skiller seg ellers vesentlig fra øvrige regioner ved at flertallet av vg1-elevene velger studieforberevende utdanningsprogram, mens flertallet av elevene i øvrige regioner på fastlandet velger yrkesfag. I Nord-Troms og Midt-Troms velger to av tre vg1-elever yrkesfag, og i Øst-Finnmark og Vest-Finnmark er det over 60% som velger yrkesfag.

Tilbud

For å få et inntrykk av tilbudet som er tilgjengelig i de ulike regionene har vi sett på bredden i hele tilbudet som de aktuelle skolene gir i hver av regionene i fylket. De to minste regionene på fastlandet er Midt-Finnmark og Nord-Troms, og disse har et smalere tilbud enn de øvrige regionene. I Nord-Troms er det bare Nord-Troms videregående skole som gir tilbud, og denne skolen har til sammen sju studieretninger på vg1-nivå, hvorav fem yrkesfaglige. I Midt-Finnmark er det tre skoler, bl.a. de to samiske videregående skolene, og totaltilbudet er noe bredere enn i Nord-Troms, men altså ikke samlet på en skole.

I de øvrige regionene er det om lag like stor bredde i tilbudet på vg1-nivå, 4-6 studieforberevende utdanningsprogram, og 8-10 yrkesfaglige studieprogram. Tilgjengeligheten varierer imidlertid mellom Tromsøområdet og Sør-Troms der alt finnes i henholdsvis Tromsø og Harstad, via Vest-Finnmark der det meste finnes i Alta, men litt smalere tilbud ellers i regionen, og Midt-Troms og Øst-Finnmark der tilbudet er spredt på flere steder og skoler. Og selv om tilbudet på vg1-nivå er rimelig bredt i alle disse litt større regionene, er det betydelige forskjeller på vg2-nivå på yrkesfag der Tromsø har flest muligheter til spesialisering, og der det også er forskjeller mellom de øvrige regionene.

Elevenes læringsmiljø

Elevundersøkelsen

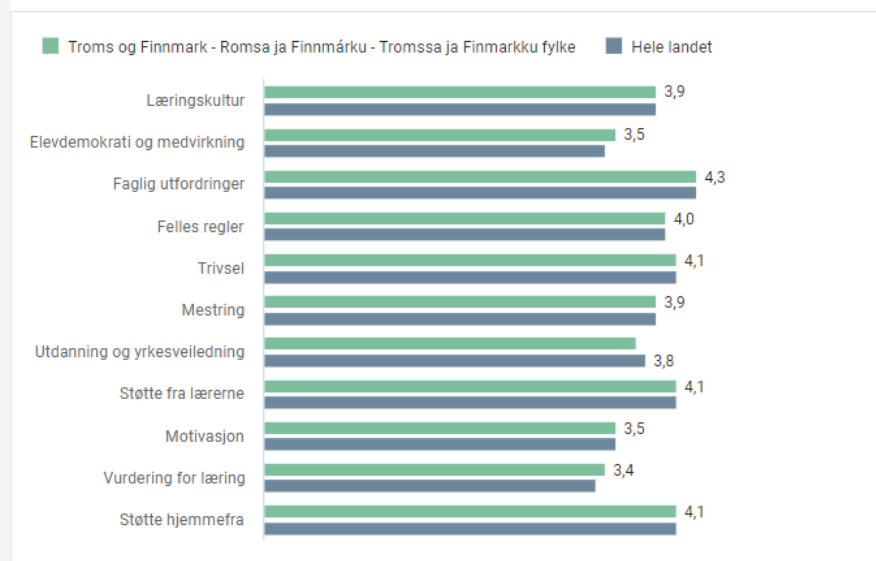
Elevenes læringsmiljø virker å være en generell utfordring i fylket. Elevundersøkelsen viser svake skåringer på sentrale områder som læringskultur, mestring og motivasjon. Samtidig er det store variasjoner innad i fylket. Noen kommuner skårer under kritisk grense på alle områdene, andre kommuner skårer ikke under kritisk grense på noen av områdene. Kommunestørrelse virker ikke å spille inn på resultatene og vi ser de samme ulikhetene i hele fylket. Statistikken viser også at noen kommuner har sterk framgang, målt ut fra elevenes selvrappotering i elevundersøkelsen.

Avgangselevenenes vurderinger siste skoleår (2020-21) er omtrent de samme i Troms og Finnmark som nasjonalt. Lavest score og følgelig mest utfordringer er det knyttet til «vurdering for læring», «motivasjon» og «elevdemokrati og medvirkning» (se figur 3).

Tallene for skoleåret før som var skilt på Finnmark og Troms viser tydelige forskjeller der Finnmark lå under gjennomsnittet og Troms på eller like over gjennomsnittet. Det var de samme tema som hadde lav score også i 2019-20, men i Finnmark gjaldt det i tillegg de viktige områdene «utdanning og yrkesveiledning» og «læringskultur».

Sammenlignet med: Hele landet

Elevundersøkelsen – alle indekser – 10. årstrinn

2020-21, Hele landet, 10. årstrinn, Alle indekser, Alle eierformer, Begge kjønn

Figur 3 Elevundersøkelsen 10. årstrinn

Elevundersøkelsen på 7. trinn for siste skoleår viser også svært like resultater for Troms og Finnmark vs. landet, og mindre forskjeller i score mellom de ulike temaområdene. Det er likevel også på dette klassenivået «motivasjon», «vurdering for læring» og «elevdemokrati og medvirkning» som har laveste indekser. Året før var det også separate tall for Finnmark og Troms på 7. trinn, men på dette klassenivået var det små forskjeller mellom de to daværende fylkene.

Kapittel 9A-saker

Antall saker innmeldt på opplæringslovens kapittel 9A er også en del av utfordringen fylket står i. Statsforvalteren i Troms og Finnmark mottar, justert for folketallet, flest henvendelser i landet fra foreldre og elever som melder at de ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt. I første halvår av 2021 var det i Troms og Finnmark meldt 2,9 saker per 1000 elever. Til sammenligning Nordland 1,2 og Innlandet 1,1 saker per 1000 elever. De andre fylkene har alle enten 1 sak eller under 1 sak per 1000 elever. Typisk for mange av disse sakene, er at det ikke dreier seg om tradisjonell mobbing, men manglende inkludering i fellesskapet. I mange av sakene ser statsforvalteren at det dreier seg om spesialundervisning eller tilrettelegging som ikke samsvarer godt nok med elevens behov, og at måten opplæringa organiseres på, bidrar til elevens opplevelse av å ikke ha det trygt og godt på skolen. I saker der eleven opplever at voksne på skolen krenker, ser statsforvalteren at det ofte handler om å takle elever med utfordringer. Kompetanse innenfor det spesialpedagogiske feltet mangler ofte i slike saker, og det kan føre til feil måte å takle situasjoner som oppstår.

Lærerkompetanse vs skolerresultat

Ivar Lie ved UiT har sett på om det er statistiske sammenhenger mellom lærerkompetanse målt som andel lærere uten godkjent utdanning og grunnskolepoeng, eksamensresultat og nasjonale prøver. Eksamensresultat foreligger ikke de siste to skoleår, og det mangler robust datagrunnlag for mange kommuner før det, så analysen er mangelfull. Generelt er disse statistiske sammenhengene svake og ingen av dem signifikante:

- Forholdet mellom lærerkompetanse og grunnskolepoeng er både på regionnivå og kommunenivå helt tilfeldig, korrelasjonen er nær 0.
- Forholdet mellom lærerkompetanse og eksamensresultat er det dårligere grunnlag for, og der er resultatet på kommunenivå helt tilfeldig, mens det på regionnivå er en svært svak slik tendens som ikke er signifikant
- Forholdet mellom lærerkompetanse og nasjonale prøver er også tilfeldig på kommunenivå, men det er en svak tendens til sammenheng på regionnivå. Denne er imidlertid ikke signifikant, i betydning at sannsynligheten for at sammenheng er tilfeldig er større enn 5% og dermed usikker.

Vi må gå ut fra at lærerkompetanse har betydning for skolerresultat som en generell forutsetning, selv om de statistiske sammenhengene er svake. Svake statistiske sammenhenger kan også ha med hvordan lærerkompetanse blir målt (her et enkelt skille mellom godkjent og ikke godkjent utdanning), hvilke skolerresultat som måles, og på hvilket nivå analysene er gjort på.

Rekruttere og beholde kompetanse

Kandidatundersøkelsen 2021, 2019 og 2017 ved UiT gir oss noen data knyttet til arbeidssituasjonen for masterkandidater i utdanningsledelse (N=49), fagdidaktikk for lærere (N=17), pedagogikk (N=40), spesialpedagogikk (N=62) og logopedi (N=14) 1-2,5 år etter at de var ferdig med utdanningen. De aller fleste av masterpedagogene er i full jobb, ingen var arbeidssøkere. Få arbeider deltid. Alle med master i utdanningsledelse og master i fagdidaktikk for lærere arbeidet fullt, og det gjaldt 95% av master pedagogikk og master spesialpedagogikk. Bare de med master logopedi skiller seg litt ut, 69% arbeidet fulltid, mens 31% arbeidet deltid, de fleste av disse over 50%.

Kandidatundersøkelser 2021, 2019, 2017 og 2015 omfatter 67 grunnskolelærere utdannet i Finnmark. 99 % av disse er i jobb 1-2,5 år etter avsluttet utdanning, 88 % i grunnskolen, 5 % i videregående skole og 6 % i annen virksomhet.

Arbeidssted

Blant masterpedagogene er det de med utdanningsledelse og fagdidaktikk for lærere som i størst grad arbeider i skoleverket, det gjelder tre fjerdedeler av begge grupper. Blant de med utdanningsledelse er det en mindre del som arbeider i barnehager, mens de øvrige med disse to utdanningene arbeider i offentlig forvaltning og høyere utdanning. De med master i pedagogikk, spesialpedagogikk og logopedi har i noe større grad spredt seg på flere sektorer og tjenester. Mens knapt halvparten av spesialpedagoger og master pedagogikk arbeider i skoleverket, gjelder det en mindre andel av de med master logopedi. Legger vi til barnehagene, der en tredel av logopedene arbeider, og også noen fra de andre to kandidatgruppene, er det i sum 6 av 10 spesialpedagoger som arbeider i skole og barnehager, og om lag halvparten av de med master pedagogikk eller master logopedi. Det er ingen signifikant forskjell mellom spesialpedagoger utdannet i Alta og Tromsø i sektor- og bransjefordeling.

Den andre halvparten av logopedene arbeider i helse- og sosialtjenester, mens det gjelder en knapp tredel av de med master i spesialpedagogikk. Noen med master pedagogikk arbeider også i helse- og sosialtjenester, men flere arbeider i andre offentlige tjenester, til sammen en fjerdedel offentlig forvaltning og høyere utdanning. En liten andel av alle disse tre gruppene arbeider i privat tjenesteyting, men 92-94% i offentlige tjenester som vist i tabellen nedenfor.

	Andel vidg. skole	Andel grunnskole	Andel barnehage	Skole og oppvekst summert	Andel sosiale tjenester	Andel helse/pleie	Helse og sosial summert	Andel off. forv.	Andel høyere utd/forskning	Annet off. summert
Fagdidaktikk master	25 %	50 %	0 %	75 %	0 %	0 %	0 %	6 %	19 %	25 %
Pedagogikk master	18 %	21 %	11 %	50 %	8 %	11 %	18 %	13 %	13 %	26 %
Spesialpedagogikk master	8 %	38 %	16 %	62 %	26 %	2 %	28 %	2 %	2 %	3 %
Logopedi master	0 %	15 %	31 %	46 %	31 %	15 %	46 %	0 %	0 %	0 %
Utdanningsledelse erf. master	14 %	58 %	14 %	86 %	2 %	0 %	2 %	9 %	2 %	12 %

Det store flertallet er rekruttert fra Nord-Norge, og det store flertallet tar også arbeid i landsdelen. Det gjelder alle med master i fagdidaktikk for lærere, og over 90% av spesialpedagogene (91%) og de som har tatt erfaringsbasert master i utdanningsledelse (91%). Blant de med master i pedagogikk er det også 87% som arbeider i landsdelen, mens det gjelder 73% av de få med master i logopedi. Det er stort sett i Troms og Finnmark disse har tatt jobb, og blant spesialpedagogene utdannet i Alta har hele 60% tatt arbeid i Finnmark, 40% i Vest-Finnmark omkring studiestedet Alta, og 20% ellers i fylket. Til sammen 84% av disse har tatt arbeid i Finnmark eller Troms. De som er utdannet i Tromsø finner vi flest av i Troms, og særlig i Tromsøregionen. 60% av de med master i spesialpedagogikk utdannet i Tromsø arbeider i Tromsøregionen, 17% i øvrige Troms og 9% i Finnmark. Fordelingen av de med master pedagogikk har i stor grad det samme mønsteret i hvor de tar arbeid, 61% i Tromsøregionen, 11% i øvrige Troms og 11% i Finnmark. De få logopedene har spredt seg noe mer i landsdelen, 27% i Finnmark, 27% i Troms og 18% i Nordland. Den nest største kandidatgruppa her etter spesialpedagogene er de som har tatt erfaringsbasert master i utdanningsledelse, og de aller fleste har tatt denne samlingsbasert i Tromsø. Halvparten av disse arbeider i Tromsø (51%), mens 20% arbeider i øvrige Troms, 13% i Finnmark og 7% i Nordland. Ellers arbeider nesten alle som har tatt master fagdidaktikk for lærere i Tromsøregionen (88%), og de resterende 12% i Finnmark.

Svarene fra grunnskolelærerutdanningen i Finnmark viser at 63 % av studentene er rekruttert fra Finnmark og Nord-Troms. 67 % oppgir at de har tatt arbeid i Finnmark og Nord-Troms, det vil si at to tredeler av lærerstudentene som studerer i Finnmark rekrutteres til regionen.